

EDUKACJA MIĘDZYKULTUROWA

2014, nr 3

Uniwersytet Śląski w Katowicach
Wydział Etnologii i Nauk o Edukacji

wydawnictwo
adam Marszałek

EDUKACJA MIĘDZYKULTUROWA

Rada naukowa:

José L. da Costa (Faculty of Education University of Alberta, Edmonton, Kanada), Ludmila L. Choruża (Київський університет імені Бориса Грінченка, Україна), Sixto Cubo Delgado (Departamento de Ciencias de la Educación de la Universidad de Extremadura, Hiszpania), Zenon Jasinski (Uniwersytet Opolski), Bronislava Kasáčová (Pedagogická fakulta Univerzity Mateja Bela, Banská Bystrica, Republika Słowacka), Piet Koomers (Faculty of Behavioral Sciences University of Twente, Holandia), Tadeusz Lewowicki (Wyższa Szkoła Pedagogiczna ZNP w Warszawie – przewodniczący Rady), Włodzimir I. Ługowij (Національна академія педагогічних наук України, Україна), Jerzy Nikitorowicz (Uniwersytet w Białymostku), Marian Nowak (Katolicki Uniwersytet Lubelski), Katarzyna Olbrycht (Uniwersytet Śląski), Idzi Panic (Uniwersytet Śląski), Irina A. Pisarjenko (Российский Государственный Педагогический Университет им. А. И. Герцена, Санкт-Петербург, Rosja), Wiktor Rabczuk (PEDAGOGIUM Wyższa Szkoła Nauk Społecznych w Warszawie), Jana Raclavská (Katedra slavistiky – Oddělení polonistiky, Ostravská univerzita v Ostravě, Republika Czeska), Halina Rusek (Uniwersytet Śląski), Andrzej Sadowski (Uniwersytet w Białymostku), Mirosław Sobocki (Uniwersytet w Białymostku), Lech A. Suchomlynnow (Інститут філології, Кафедра Полоністики, Київський національний університет імені Тараса Шевченка, Україна), Marta M. Urlińska (Uniwersytet Mikołaja Kopernika w Toruniu)

Zespół redacyjny:

Ewa Ogrodzka-Mazur (redaktor naczelny), Alina Szczurek-Boruta (zastępca redaktora naczelnego), Anna Gajdzica, Barbara Grabowska (sekretarze redakcji), Adam Mikrut (redaktor statystyczny), Urszula Klajmon-Lech (redaktor językowy – język polski), Agata Cienciala (redaktor językowy – język angielski)

Adres redakcji:

„Edukacja Międzykulturowa”
Uniwersytet Śląski, Wydział Etnologii i Nauk o Edukacji
ul. Bielska 62, 43–400 Cieszyn, tel. 33 8546202

Recenzenci: Laura de la Trinidad Alonso Díaz, Jaroslav Balvín, Krystyna Błeszyńska, Pavol Dancák, Wioleta Danilewicz, Halina Grzymała-Moszczyńska, Andrej Harbatski, Soňa Karíková, Leszek Korporowicz, Kazimierz Kossak-Główczewski, Jacek Kurzępa, Stefan Mieszalski, Jolanta Miluska, Tadeusz Miluski, Inetta Nowosad, Jelena Petručiová, Andrzej Radziewicz-Winnicki, Petro Sauch, Tadeusz Siwek, Swietłana Sysojewa, Barbara Weigl, Teresa Wilk, Dariusz Wojakowski

Redaktor prowadzący: Paweł Jaroniak

Redaktor techniczny: Ryszard Kurasz

Korekta: Sylwia Sass

Projekt logo: Tadeusz Lewowicki

Projekt okładki: Krzysztof Galus

© Copyright by Wydawnictwo Adam Marszałek
Toruń 2014

ISSN 2299-4106

Publikacja dofinansowana przez Uniwersytet Śląski w Katowicach

Wydawnictwo prowadzi sprzedaż wysyłkową:
tel./fax 56 648 50 70; e-mail: marketing@marszalek.com.pl

Wydawnictwo Adam Marszałek, ul. Lubicka 44, 87–100 Toruń
tel. 56 664 22 35, 56 660 81 60, e-mail: info@marszalek.com.pl, www.marszalek.com.pl
Drukarnia nr 2, ul. Warszawska 52, 87–148 Łysomice, tel. 56 678 34 78

Spis treści

Wprowadzenie	11
---------------------------	----

ARTYKUŁY I ROZPRAWY

TADEUSZ LEWOWICKI

Edukacja międzykulturowa – od lokalnych sukcesów do globalnym przesłaniem i oddziaływaniami	19
--	----

MAREK REMBIERZ

Odkrywanie tożsamości żydowskiej w cieniu Holokaustu a dziedzictwo polskiej wielokulturowości – wyzwania dla edukacji i dialogu międzykulturowego	39
---	----

EDUKACJA MIĘDZYKULTUROWA NA ŚWIECIE

ANDREJ HARBATSKI

Исторические памятники православной культуры Кобринского района Брестской области	103
--	-----

LECH ALEKSY SUCHOMŁYNOW

Zniekształcone tożsamości wieloetnicznej Ukrainy	119
--	-----

MICHAL KOZUBÍK

Kultúra osady v subsystéme kultúry	136
--	-----

MARZANNA POGORZELSKA

Intercultural education – Swedish textbooks as the source of inspiration for Polish educators	154
--	-----

KOMUNIKATY Z BADAŃ

JOLANTA MUSZYŃSKA

Nauczyciel – lider lokalny. Doświadczenia pracy w środowisku zróżnicowanym kulturowo 175

EDWARD NYCZ

Młodzież pogranicza – młodzież na pograniczu.
Wybrane wyniki badań z projektu Interreg IIIA realizowanego w Instytucie Nauk Pedagogicznych Uniwersytetu Opolskiego 191

RADEK BASELIDES

Opinie młodzieży z pogranicza czesko-polskiego o małżeństwach mieszanych narodowościowo 215

PRAKTYKA EDUKACYJNA

SANDRA KOCJAN, KATARZYNA SZOLC

Edukacja międzykulturowa w praktyce – bibliodrama i metody twórcze w bielskim „Teatrze Grodzkim” 227

MARTA RÓŻAŃSKA

Światło zza rzeki – kwestia tożsamości we współczesnej poezji Zaolzia 239

RECENZJE

TADEUSZ KANIA

T. Lewowicki, A. Szczurek-Boruta, B. Grabowska (red.):
Kultura w edukacji międzykulturowej – konteksty teoretyczne i społeczno-polityczne
T. Lewowicki, E. Ogrodzka-Mazur, A. Gajdzica (red.):
Kultura w edukacji międzykulturowej – doświadczenia i propozycje praktyczne 267

ŁUKASZ MATUSIAK

B. Кременъ, Т. Левовицкий, В. Огнев'юк, С. Сисоева (ред.):
Освітні реформи: місія, дійсність, рефлексія 270

ELŻBIETA SKRZYPEK

Z. Jasiński, B. Cimała (red.):
Leksykon Polaków w Republice Czeskiej i Republice Słowackiej. T. 1. 273

ADAM WĄS

M. T. Kozubek, T. Czakański, W. J. Sztyk (red.):
Chrześcijanie i muzułmanie razem dla pokoju 277

ROZPRAWY HABILITACYJNE I DOKTORSKIE

Prace habilitacyjne i doktorskie z zakresu edukacji

wielo- i międzykulturowej obronione w 2013 roku
w dyscyplinie pedagogika 287

KRONIKA

ALEKSANDRA GANCARZ

Edukacja dzieci i młodzieży w środowiskach zróżnicowanych kulturowo. Czeski Cieszyn – Ustroń, 14–16 października 2013 roku 291

AGATA ŚWIDZIŃSKA

Sprawozdanie z obrad Zespołu Problemowego Pedagogika i Edukacja wobec dilematów kultury współczesnej w ramach Ogólnopolskiej Konferencji Naukowej „Współczesne dilematy pedagogiki. Teoria i praktyka”. Lublin, 19–20 listopada 2013 roku 298

ŁUKASZ KWADRANS

Wyzwania edukacyjne Europy na rzecz społeczności romskiej. Wrocław, 5 grudnia 2013 roku 305

HANNA STEBEL

Rola osób starszych w wychowaniu młodego pokolenia – dyskurs o problemach i możliwościach płynących z transmisji międzypokoleniowej.

Cieszyn, 9 grudnia 2013 roku 312

BIBLIOGRAFIA

Prace z edukacji wielo- i międzykulturowej wydane w roku 2013 319

Nota o autorach 324

WYKŁADKI EDUKACYJNE**Sławomir Koczała, Katarzyna Szczęsna**

Falująca młodzieżowość w praktyce – Lekcja z edukacją antytytuizmu w kieliszu. Przytaczanie przeszłości 27

Młodzież edukacyjno-społeczna: młodzież w wątkach i kierunkach. Sztuka i sztuki ludowe w kontekście kultury ludowej 29

Zemsta 31

RECENZJE

Tadeusz Kania 34

“Polska i A. Roszak-Banach, R. Gajda (red.), Współczesna kultura w szkole i społeczeństwie – konteksty historyczne i społeczeństwo-muzeum” 35

“Trzeciwiekowa bibliografia historyczna rodu Tarnowskich” 37

“Rozwijać się – rozwijać kulturę” 39

Contents

Introduction 11

ARTICLES AND TREATISES

TADEUSZ LEWOWICKI

Intercultural education – from local successes to global messages and influences 19

MAREK REMBIERZ

Discovering the Jewish identity in the shadow of the Holocaust versus the heritage of Polish multiculturalism – challenges for intercultural education and dialogue 39

INTERCULTURAL EDUCATION WORLDWIDE

ANDREJ HARBATSKI

Historical monuments of the Orthodox culture of the Kobryns Region in Brest Province 103

LECH ALEKSY SUCHOMŁYNOW

Distorted identities of multiethnic Ukraine 119

MICHAL KOZUBÍK

Culture of settlement in the subsystem of culture 136

MARZANNA POGORZELSKA

- Intercultural education – Swedish textbooks as the source
of inspiration for Polish educators 154

RESEARCH REPORTS

JOLANTA MUSZYŃSKA

- Teacher – a local leader. Work experiences in the culturally
diversified environment 175

EDWARD NYCZ

- Borderland youth – youth in the borderland. Selected research results
from the project Interreg IIIA implemented in the Institute
of Pedagogical Sciences of the University of Opole 191

RADEK BASELIDES

- Opinions of the youth from the Polish-Czech
borderland on cross-national marriages 215

EDUCATIONAL PRACTICE

SANDRA KOCJAN, KATARZYNA SZOLEC

- Intercultural education in practice – bibliodrama
and creative methods in "Grodzki Theatre" in Bielsko-Biała 227

MARTA RÓŻAŃSKA

- The light from across the River – the question
of national identity in contemporary poetry from Zaolzie 239

REVIEWS

TADEUSZ KANIA

- T. Lewowicki, A. Szczurek-Boruta, B. Grabowska (eds):
*Kultura w edukacji międzykulturowej – konteksty teoretyczne
i społeczno-polityczne*

[Culture in intercultural education –
theoretical and socio-political contexts]

- T. Lewowicki, E. Ogrodzka-Mazur, A. Gajdzica (eds):
*Kultura w edukacji międzykulturowej – doświadczenia
i propozycje praktyczne*

- [Culture in intercultural education – experiences and practical
suggestions] 267

ŁUKASZ MATUSIAK

- B. Кремень, Т. Левовицкий, В. Огнєв'юк, С. Сисоєва (eds):
Освітні реформи: місія, дійсність, рефлексія
[Educational reforms: mission, reality, reflection] 270

ELŻBIETA SKRZYPEK

- Z. Jasiński, B. Cimała (eds):
Leksykon Polaków w Republice Czeskiej i Republice Słowackiej
[Lexicon of Poles in the Czech Republic and the Republic of Slovakia.
Vol. 1] 273

ADAM WĄS

- M. T. Kozubek, T. Czakański, W. J. Sztyk (eds):
Chrześcijanie i muzułmanie razem dla pokoju
[Christians and Muslims together for peace] 277

HABILITATION AND DOCTORAL THESES

- Habilitation and doctoral theses on multi- and intercultural
education defended in 2013 in the discipline pedagogy 287

CHRONICLE

ALEKSANDRA GANCARZ

- Education of children and youth in culturally diversified environments.
Czeski Cieszyn – Ustroń, 14–16th October, 2013 291

AGATA ŚWIDZIŃSKA

- A report from discussion of the Problem Team Pedagogy and Education and the dilemmas of modern culture within the National Scientific Conference "Contemporary dilemmas of pedagogy. Theory and practice".
Lublin, 19–20th November, 2013 298

ŁUKASZ KWADRANS

- Educational challenges of Europe for the Romani community.
Wrocław, 5th December, 2013 305

HANNA STEBEL

- Significance of the elderly in educating the young – discourse on problems and prospects resulting from cross-generation transmission.
Cieszyn, 9th December, 2013 312

BIBLIOGRAPHY

- Works on multi- and intercultural education
published in 2013 319
- Note about authors 324

REVIEWS

- Tomasz Młynarski (ed.), *Współczesna edukacja i kultura w kontekście globalizacji i integracji europejskiej. Współczesne wyzwania dla polskiego systemu edukacji i kultury*. Lublin: Wydawnictwo Uniwersyteckie Politechniki Lubelskiej, 2013. 216 s.
- Czesław Góralczyk (ed.), *Kultura w edukacji międzynarodowej – koncepcje teoretyczne i praktyczne*. Lublin: Wydawnictwo Uniwersytetu Mikołaja Kopernika w Toruniu, 2013. 220 s.